

67-72-71/2
30.05.16

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Бобрун Надії Володимирівни на тему:

«Принципи розвитку територій в зонах впливу міжнародних транспортних коридорів»,

представлену до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата архітектури за спеціальністю 18.00.01 «Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури» у спеціалізовану вчену раду Д 35.052.11 у Національному університеті «Львівська політехніка»

Актуальність теми. Виходячи із геополітичного розміщення України, розвиток та підвищення ефективності та функціонування транспортних коридорів, в першу чергу міжнародного значення, є важливим елементом євроінтеграційного процесу. Створення транспортних коридорів і входження їх у міжнародну транспортну систему становить є загальнодержавним пріоритетом. Зважаючи на це, актуальність даного дослідження підтверджується численними положеннями, одна з яких «Концепція розвитку транспортно-дорожнього комплексу (ТДК) України на середньостроковий період до 2020 року». Окрім цього, практичне значення роботи та її актуальність обумовлені розпочатою в Україні територіально-адміністративною реформою з децентралізації, зокрема Закон України від 2015 року «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Оскільки, міжнародні транспортні коридори пролягають по землях цих громад і сприяють як підвищенню економічного розвитку цих територій, так і спричиняють негативні зміни у тих місцевостях. Тому сьогодні важливим завданням науковців є передбачення та розробка науково-методичних засад формування функціонально-просторової організації економічно привабливого, екологічно безпечного, потенційно духовного середовища, яке відповідатиме вимогам врівноваженого розвитку територій.

Здобувачем вперше здійснено дослідження розвитку територій в зонах впливу міжнародних транспортних коридорів, тому **актуальність** обраної теми дослідження не викликає жодних сумнівів, а робота Бобрун Надії Володимирівни «Принципи розвитку територій в зонах впливу міжнародних транспортних коридорів», є **своєчасною**.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що вперше розглянуто проблему розвитку територій під впливом міжнародних транспортних коридорів, опрацьовано методичну базу досліджень цих

територій, виявлено містобудівні засоби, що сприяють забезпеченню функціонування коридору. На основі науково-теоретичних та проектно-пошукових робіт, введено в науковий обіг класифікацію зон, що піддаються впливу АМТК, виявлено загрози та конфлікти, які виникають під впливом розвитку автомобільних транспортних коридорів, а також сформульовано основні просторово-функціональні принципи та методичні рекомендації, щодо містобудівного розвитку територій, в зонах впливу АМТК.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій базується на застосуванні комплексу сучасних теоретичних та практичних методів проведення наукових досліджень. Автором на основі результатів аналізу практичного вітчизняного та зарубіжного досвіду в галузі формування та використання схожих містобудівних об'єктів, а також науково-теоретичних праць, документацій ЄС (хартій, вимог до проектування) вітчизняної законодавчої бази, щодо виявлення цінності територій в зонах впливу міжнародних транспортних коридорів, запропоновано підходи до формування архітектурно-планувальної організації територій в зонах впливу міжнародних транспортних коридорів.

Достовірність наукових результатів дисертаційної роботи підтверджується узагальненням статистичних даних, систематизацією наукових та проектних робіт з даної проблематики, вивченням існуючого середовища територій що перебувають в зоні впливу АМТК. Окрім цього, основні положення та висновки дослідження Н. В. Бобрун апробовано на 5 науково-практичних конференціях. та опублікування основних положень роботи у наукових фахових виданнях. Окрім цього, основні положення та висновки даного дослідження пов'язані з науковими темами кафедри містобудування НУ «Львівська політехніка» – «Планування і реконструкція міст і територій» (номер державної реєстрації 0108U010409).

Практичне застосування результатів дослідження матиме застосування при плануванні та розробці функціонально-просторового розвитку територій в зоні впливу АМТК, який автором пропонується розділити на чотири етапи розвитку (див. розділ 4. п.4.1.5 ст. 175-177). Методичні пропозиції беззаперечно матимуть практичне застосування у містобудівному проектуванні територій в зоні впливу транспортних коридорів, особливо при оновленні генеральних планувальних сіл України, що знаходяться в зонах впливу транспортних коридорів. Також доцільним буде використання здобутих результатів у навчальному проектуванні у підготовці фахівців архітектурного спрямування.

Повнота висвітлення результатів дослідження є достатньою – про що свідчить кількість опублікованих праць – 10 наукових публікацій, з яких: 5 – у фахових виданнях України, що входять до затвердженого ДАК МОН України переліку наукових видань за спеціальністю 18.00.01, та 1 – у наукових періодичних виданнях інших держав, а також у 4 інших публікаціях, матеріалах та тезах доповідей.

Дисертаційна робота Н.В. Бобрун складається з одного тому, включає всі необхідні розділи основного тексту дисертації, в складі якої присутні: вступ, чотири розділи, висновки, список використаних джерел та додатків. Обсяг роботи становить – 232 сторінки, з них 176 сторінок основного тексту, 29 рисунків і 1 таблицю на окремих аркушах, список використаних джерел з 210 найменувань на 20 аркушах, додатків на 6 сторінках. Дисертація та автореферат написані державною мовою.

У вступі розкрито загальні науково-практичні положення роботи, а саме – **актуальність теми**, зв'язок з науковими програмами, **методи дослідження** та його **наукова новизна**. Науково коректно сформульовано **мету** дослідження, яка узгоджується з назвою роботи. Конкретизовано **завдання дослідження**, що спрямовані на її досягнення. А також чітко окреслено **об'єкт та предмет** роботи. **Предмет дослідження** є частиною назви роботи та належить до формулювання об'єкту дослідження даної теми. У логічному викладі представлено застосовані в роботі дослідницькі методи.

У першому розділі «**Теоретичні основи формування зони впливу автомобільних міжнародних транспортних коридорів**», відповідно до логіки наукового пошуку висвітлено передумови розвитку формування автомобільних міжнародних транспортних коридорів в Україні з точки зору історичного аспекту; у розділі в повній відповідності до нормативних вимог міститься доволі переконливий аналіз використаних літературних джерел (с. 23-33) та характеристика застосованих методик (41-47); дослідженням виявлено теоретичні підходи до просторово-функціональної організації територій, що знаходяться в зоні впливу автомобільних міжнародних транспортних коридорів.

У другому розділі «**Досвід містобудівного розвитку територій у зонах впливу автомобільних міжнародних транспортних коридорів**» в повній відповідності до нормативних вимог міститься аналіз зарубіжного досвіду

(переважно представлено досвід Польщі ст. 55- 72, 76-78) містобудівного розвитку територій у зонах впливу автомобільних міжнародних транспортних коридорів; також розглянуто досвід будівництва АМТК № 3 (Німеччина через Польщу на схід до України; виявлено вплив автомобільних транспортних коридорів на формування території, на її функціональний розвиток; на основі аналізу зарубіжного досвіду функціонування та експлуатації АМТК, автором визначено інвестиційно привабливі території, як привузлові, а також їх формоутворюючі компоненти; схвальним етапом дослідження виступають екологічні вимоги проектування АМТК, де констатується необхідна наявність важливих складових екоелементів у структурі транспортних коридорів (підрозділ 2.4).

У третьому розділі **«Оцінка та потенціал містобудівного розвитку територій у зоні впливу АМТК №3 (у межах Львівської області)»** розділ, присвячений визначенню меж зони впливу АМТК №3; з'ясовано залежність параметрів зони впливу від рівня урбанізації та розвитку інфраструктури;

У цьому розділі чітко продемонстровано, що одним з найважливіших чинників містобудівного розвитку територій зон впливу АМТК є ресурсний потенціал територій; на основі SWOT аналізу промодельовано загрози і конфлікти, які несе в собі прокладення АМТК №3 на прилеглі території – сільські поселення, а також на трансформацію планувальної структури значнішого міста – на прикладі Львова.

Зміст третього розділу логічно розвивається та синтезується у четвертий розділ **«Просторово-функціональні принципи і методичні рекомендації містобудівного розвитку територій в зонах впливу автомобільних міжнародних транспортних коридорів»**, де здійснена продуктивна спроба визначити архітектурно-просторові принципи та сформулювати методичні рекомендації містобудівного розвитку зони впливу АМТК; у розділі пропонується поетапність містобудівного розвитку територій в зоні впливу АМТК, а також методичні рекомендації, щодо вдосконалення транспортної інфраструктури прилеглих до коридору територій.

Загальні висновки в дисертації налічують 7 положень і розкривають основні результати досліджень. Ілюстрації вагомо доповнюють теоретичний матеріал. Зміст та структура автореферату відповідають змісту дисертаційної роботи. При співставленні тексту дисертації та автореферату з точки зору його відповідності основним положенням і концептуальним висновкам самого дисертаційного дослідження розбіжностей практично не існує.

Детально ознайомившись із текстом дисертації Н.В. Бобрун, можна стверджувати, що метода дослідження для досягнення поставленої мети була обрана вірно. Хотілось би відзначити структурованість роботи, логічність викладу матеріалу, достатньо якісне оформлення ілюстративної частини роботи. Слід відмітити чітку гарну мову викладу інформації, що свідчить про високий рівень здобувача, як вже сформованого науковця.

Поряд із позитивними якостями проведеного дослідження в цілому, слід зазначити **окремі зауваження та побажання:**

1. У авторефераті здобувачка обрала форму викладення інформації, вказуючи не тільки розділи, але й підрозділи, що дозволяє скласти досить чітке уявлення про роботу. Однак, 4 розділ в авторефераті представлено тільки одним підрозділом (4.1. ст. 11-14), матеріали інших підрозділів в авторефераті присутні, але не виділені в підрозділи.

2. Робота була би вагомішою, якби здобувачка подала б більш детальну і конкретну інтерпретацію запропонованих принципів. Інтерпретацію, яка могла би стати настановою для проєктантів, окресливши більш детально «механіку каталізаційного» впливу АМТК на розвиток територій, що знаходяться в зоні дії транспортних коридорів.

3. У дисертації аналіз досліджень зарубіжного досвіду базується головним чином на досвіді Польщі (розділ 2. ст. 55- 72, 76-78). Шкода, що авторкою були залишені без належної уваги території Німеччини та Голландії, де розвинена сітка автодоріг має безумовно вагомий вплив на розвиток сільських територій, що спонукає до утворень фермерських та хутірських господарств. Тим паче авторка, застосовує для дослідження одну з прогресивних програм «Google earth – Планета Земля», яка дозволяє детально опрацювати територію будь якої країни чи місцевості.

4. Аналізуючи загрози та конфлікти що несе в собі прокладення АМТК для територій, відмічається, що коридор створить бар'єр для повноцінного функціонування громад, які він перетинає. Так деякі громади коридор «розрізає» навпіл, а від інших «відтинає» меншу частину (розділ 4. ст. 159). Тому сентенція, щодо розділення громад на дві окремі у першому випадку, або приєднання меншої території до сусідніх громад, є дискусійною. Такі пропозиції мусять бути підтверджені детальнішим дослідженням, опитуванням громад, тощо.

5. Загальні висновки, що представлені в кінці дисертаційної роботи, подані у формі звіту про виконані етапи дослідження, залишаючи недостатньо акцентованими основні позиції отриманих результатів.

Загальні висновки та оцінка дисертації

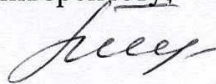
Висловлені зауваження носять рекомендаційний характер, не впливаючи на суть даної дисертаційної роботи і можуть бути предметом дискусії.

Підсумовуючи вищесказане, можна дійти принципового висновку, що дисертаційне дослідження Бобрун Надії Володимирівни «Принципи розвитку територій в зонах впливу міжнародних транспортних коридорів» є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретну наукову-практичну задачу щодо формування, використання та розвитку територій в зоні впливу міжнародних транспортних коридорів. Це дає підстави для констатації вагомості даного дослідження для подальших опрацювань містобудівної, архітектурно-планувальної, нормативно-правової, структури цих територій.

Оформлення дисертаційної роботи та автореферату в цілому, та з урахуванням зазначених вище зауважень, відповідає діючим нормативним документам. Робота Бобрун Н.В. відповідає вимогам п.п. 11, 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань» ДАК МОН України, а її автор Бобрун Н.В. заслуговує присудження наукового ступеня кандидата архітектури за спеціальністю 18.00.01 – теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури.

Офіційний опонент

доцент кафедри архітектури і планування,
Львівського національного аграрного університету,
канд. арх.

Людмила Гнесь

Відгук на дисертацію заслуханий і обговорений
на засіданні кафедри «Архітектури і планування с. п.»

23.05 2016р. Протокол № 24

Підпис канд. арх., доцента Л.Б. Гнесь, кафедри архітектури і планування
Львівського національного аграрного університету

Завіряю:

Головний вчений секретар
канд. біологічних наук, доцент

С.А. Різель